

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 13 • год. ХСIII • 5 юли 2013 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

Председателят на СТДБ се среща с министъра на външните работи

ВАНЯ ИВАНОВА

На 27 юни външният министър Кристиан Вигенин прие Красимир Преманов - председател на Съюза на тракийските дружества в България. На срещата присъстваха постоянният секретар на МВНР Георги Димитров, Христо Георгиев - директор на Дирекция „Европейски държави“, представители на Дирекция „Международно право и юридически въпроси“, Милен Люцканов - дипломат и заместник-председател на СТДБ, Любомир Шопов - ръководител на работната група по уреждане на имуществените въпроси на тракийските бежанци, д-р Ваня Стоянова - секретар на Тракийския научен институт и Ваня Иванова - медиен съветник и редактор на сайта на СТДБ.

Председателят на Съюза на тракийските дружества поздрави министър Вигенин по повод въстъпването му в длъжност и го информира за дейността на Съюза, за неговите инициативи и предстоящи прояви. Сред тях са възстановяването на българския православен храм в Лозенград, организирането на музейна експозиция „Тракия“ в метоха на българската православна църква „Св. Стефан“ в Истанбул, предстоящото издаване на многотомната енциклопедия „Тракия“ от СТДБ, Тракийския научен институт и БАН и др.

След като информира външния министър за изградените от СТДБ паметници на тракийския герой Капитан Петко Войвода на Хълма на гарибалдийците в Рим и в центъра

на Киев, председателят на СТДБ настоя в програмата на държавните делегации, които посещават Италия и Украйна, да бъде предвидено полагането на венци и цветя пред двата паметника.

Специално място в разговора беше отделено на проблемите за обезщетение на тракийските българи от Беломорска Тракия и Мала Азия, прокудени от родните им места. Бе отправено искане за възобновяване дейността на Българо - турската смесена комисия, която обсъжда и този проблем, както и за включване на представител на Съюза на тракийските дружества в нейната работа.

Красимир Преманов покани министър Вигенин да участва в тържествени мероприятия, организирани от Съюза като честванията, посветени на 110 години от

Илинденско - Преображенското въстание, Деня на Тракия и др.

„Следим и подкрепяме народолюбивата дейност на тракийските дружества. Ще работим за намирането на решение за имуществените въпроси на наследниците на бежанците от Източна Тракия и Мала Азия. За нас това е важна тема. Предстои скорошно провеждане на четвъртата среща на Смесената комисия по нерешените въпроси между България и Турция, чийто домакин ще е България. В рамките на тази среща въпросът ще бъде поставен отново“, каза министър Кристиан Вигенин. Той изрази положителното си отношение към тракийската организация и готовност да съдейства по поставените въпроси.

Външният министър покани Съюза на тракийски-

те дружества да се включи в Обществения съвет към МВНР, който предстои да бъде сформиран.

От своя страна, Красимир Преманов изрази надеждата си, че след застоя във взаимодействието между МВНР и Съюза на тракийските дружества, отношенията между двете институции ще бъдат възобновени. Двамата с министър Вигенин се договориха да бъде възстановен механизъмът за сътрудничество под формата на съвместна работна група.

Красимир Преманов предаде на министър Вигенин папка с документи от архимандрит Климент Бобчев - енорийски свещеник на БПЦО в Рим. Те свидетелстват за невъзможността на българската общност в Рим да използва за богослужбена, духовна и училищна дейност църквата „Свети Викентий и Анастасий“, предоставена на България от папа Йоан Павел Втори през 2002 г. При посещението си в началото на юни т.г. в Рим, делегацията от Съюза на тракийските дружества бе запозната с тревожните факти и призована да съдейства Божията обител да стане отново дом на българите в италианската столица. В качеството си на председател на Съюза на тракийските дружества в България, най-голямата патриотична организация, която милее за българщината и я защитава, Красимир Преманов отправи молба към външния министър да предприеме необходимите действия за положително решаване на казуса.

Евродепутатът
Маруся Любчева

ПОСТАВИХ
ТРАКИЙСКИЯ
ВЪПРОС
В БРЮКСЕЛ

На стр. 3

ОТ **ТОДОР КОРУЕВ**

Министерството на културата дойде добра новина – ще бъде върнат статутът на театъра в Смолян. И може би до излизането на този брой на вестника ще бъде взето окончателно решение, което не само ще запази трупата, но ще превърне театъра в самостоятелна юридическа единица към Министерството със свой репертоар и собствен афиш за представления. Декларация с подобно искане

атър с Пловдивския) се оказва, че Смолян е единственият областен град без театър. Мисията му винаги е била малко по-различна от останалите. Тъй като този район е с етнически смесено население, е особено важна българщината и духовността на хората да са в ръцете на висококултурни държавни институти“ – пишат актьори, режисьори и интелектуалци в писмо до Министерството на културата. В София в Борисовата градина се състоя благотворителен концерт

Надежди за възкресение на Родопския театър

отправи към министерството и СТДБ.

Родопският драматичен театър „Николай Хайтов“ не заслужаваше секирата, която му нанесе „театралната реформа“ на Вежди Рашидов и Митко Тодоров. Зачишането на театъра с аргументи за финансова ефективност не може да прикрие факта, че се ликвидира едно духовно гнездо с традиция и голяма роля за възраждането на Родопския край.

Постановление на Министерския съвет превърна театъра в сцена „Николай Хайтов“ под шапката на Пловдивския театър, и това се оказа съобщение за една предизвестена смърт. Оттогава минаха две години и половина, изпълнени с протести на смолянчани да им върнат отнетото пространство на духа. Подкрепиха ги и театрални и дейци на културата от столицата и от цялата страна. Създаден бе инициативен комитет, оглавен от Стефан Данаилов за възстановяване на театъра, направена бе подписка. Но министър Вежди Рашидов не отстъпваше ни на йота от безумното си решение. Служебният министър Владимир Пенев прехвърли топката на общината: „В Смолян могат да си направят общински театър, а и опера, ако искат“ и даде пример, че общински театри имало в Казанлък и Перник, а и четири общински театъра в столицата. Така служебно си изми ръцете. „След този акт (сливането на Родопския те-

• Тодор Коруюв

под надслов „Смолян си иска театър“. Справедливите искания бяха подкрепени от тракийското дружество и клуб „Родопи“ в столицата, а и от целия СТДБ.

С недалновидното решение и последвалото го постановление бе премахнат не какъв да е театър, а Родопският театър – едно светло огнище на духовност и българщината, което бе проява на политическо късогледство. Родопският народен театър е създаден през 1951 г., от 2006 г. се нарича Родопски драматичен театър „Николай Хайтов“, а сега бе свален в ранг – сцена „Николай Хайтов“. Сградата му, която е втората по големина след НДК, е построена през 1984 г. и е донесла на автора й проф. арх. Стефан Попов международни награди. Грехота е държавата да се откаже от тая импозантна сграда и с големи възможности за културно въздействие, както е направила сега и е оставила всичко на грижите на общината. И не трябва да се допусне Смолян да загуби основната си духовна опора.

СПОМЕНИ, КАТО ПРИКАЗКА С ТЪЖЕН ФИНАЛ

Предлагаме ви със съкращения есето на Жечко Попов, ученик от Свиленград, един от наградените в средношколския конкурс на СТДБ „100 години от Балканските войни и от разорението на тракийските българи“.

Нашите баби и дядовци са от село Яйлягюню или Гюнюв – това означава пасище, ливада. Селото се намирало в Одринска Тракия, близо до град Малгара, Турция, в полите на планината Курудак. Макар че се намирало в турска територия било изцяло българско. Хората от селото сами са създали земята, на която работят, като години наред са изсичали дърветата и са засаждали лозя, ниви и градини. Отглеждали са по две реколти на година, защото там е нямало сняг. Добрите условия спомагали по тези земи да се отглеждат култури, донесени от различните страни. Търговията също е била развита. В селото е имало търговци, майстори – зидари. Много мъдри хора са били. Имали са многолюдна челяд 10-15 деца. Майката на моята баба Керекица се е казвала Керана, баща ѝ – Димо, а неговия баща Михо. Били са прогресивни хора. Държали са децата им да бъдат образовани. През Възраждането след издаването на „Рибния буквар“ в село Гюнюв е имало училище до 4-то отделение.

Родът ни е бил богат, но колкото по-богати са били хората по онова време, толкова по-опасно е било за тях, защото турците са ги гонели и убивали. Не само бащата на баба Керекица е бил заможен, дядото на дядо ми Широпли също има своя история. Той се е казвал Сандьо и е бил възрастен човек на около 90 години. Помагал е на семейството си като пасял крави. Една привечер трима, четирима турци го заговарят и го задържат, за да се стъмни. Когато станало тъмно, те го накарали да ги води в дома на дядото, за да им даде златото си. Цяла вечер са го мъчили пред вратата на дома му, като са го принуждавали да вика „отворете“ на турски, а той тихо на български казвал „не отваряйте“ и така докато пропеели първи петли. Турците убиват дядо ти пред вратата и избягват.

Най-умният измежду си-

новете на дядо Михо е бил Димо Михов Терзиев. Бил млад и хубав момък, изучен за шивач. Оженил се за Керана Моллова. Заживели заедно, умни и работни. Повече от 10 деца си народили. Утвърдил се Димо като заможен и буден човек. Знаел турски, гръцки. Димо и Керана решават да закупят мелница, за да могат да хванат занаят и децата им. В най-голямата стая на къщата било събрано семейството и търговците. Дядо Димо изсипал чувалите със злато и цяла вечер са брояли събраните жълтици, които срещу договор предават на

■ Керана Калинова Моллова-Димова/Михова/Терзиева/-Макенаджиева

търговци. Парите стигнали не за една, а за две мелници. Докато са чакали да пристигнат от Америка мелниците, дядо Димо е изпратил сина си Михо в Цариград да учи занаят – като днешното инженерство – студена обработка. Другите снове Димитър, Калин и Костадин също били големи и способни да работят на мелниците. Дядо Димо започнали да го наричат Димо Макенаджията. Така фамилията, родът от Терзиеви, започват да се нарича Макенаджиеви, само най-големия син на дядо Димо – Калин остава с фамилията Терзиев (той умира рано и костите му са положени някъде в Одрин). Постепенно Димо става първенец в селото и всички са се съветвали с него и са го слушали. Цялото село заедно са се защитавали от турските набези. През далечната 1910г. стават стълкновения и дядо Димо е убит. Костите му, заедно с костите на другите убити по това време остават в село Гюнюв. Остава баба Керана сама със своите деца Димитър, Костадин, То-

Разказ на моята баба

дор, Мария, София, Елена, които вече са били женени или омъжени, само Керекица била сгодена, а Михо и Илия – ергени. Мария отива в рода Караиванови, София в рода Червенкови, Елена в рода Карамфилови, а Керекица, своята пра, пра баба в рода Широплеви. Тодор взема жена от рода Курумбашеви. Така тези новосъздадени семейства са обединени от оставените от баща им Димо мелници. Дори семейството на сестрата на дядо Димо – рода Стамулкини работят на мелниците. Били са трудолюбиви и богати родове, но останали поробени дълго време след Руско-турската освободителна война (1878г.). Докато идват Балканската и последвалата Междусъюзническа война, които днес учите като Първа и Втора Балканска война. В историята на българския народ има много величави дати, но връх на войнската слава остава Първата балканска война и в частност Одринската епопея. Въпреки тази велика битка и победата, много кратка е радостта от свободата на тракийци. Свободата трае от 17 март 1913г. до 16 юни 1913г. Съгласно сключения Лондонски договор от 17 май 1913. Османска Турция е принудена да отстъпи от земите до линията Мидия – Енос. По този начин част от земите на българските села остават разделени. Едни остават в пределите на

България. Други села като Лизгар, Теслим, Пишманкьой остават на турска територия, като населението започва да прехвърля покъщнината и добитъка си в българските села, като Булгаркьой.

Българското население в Тракия остава незащитено и изложено на произвола на младотурските шовинисти. Младотурското превителство не закъсняло да се възползва от обстоятелствата и дало заповед да се реокупира Тракия. Може би първото пострадало село е Булгаркьой. В това село живеят много от нашите роднини, чисто българско население от 2000 жители. През това село минавало телеграфа, който свързва Кешан със Малгара. Някъде към 6 юли 1913г. глашатаят на селото съобщил: „мъжете и момчетата от 16 до 65 години да се съберат на Буйдиновия мост, вън от селото, където ще говорят как българи и турци ще живеят в мир“. Събрали се около 350 деца, млади и по-стари мъже. Било по обяд на 7 юли. Чула се стрелба – първо два залпа, после още и още. Всички изпадали убити или ранени, а войниците с щикове доубили падналите и подгонили тези, които побягнали. Спасили се около 6-7 човека, сред които Карамфил Стоянов и Киро Вълков. Поляли убитите с газ. Запали ли ги. Тръгнали по къщите да ограбват, изнасилват останалите беззащитни жени и малки деца... Някои успели да избягат в близката гора. Вечерта запа-

■ Керекица Димова Михова-Широплева

лили селото. Това е разказът на баба Злата Дуварова, попаднала в групата от над 100 жени, отведени да работят в турските чифлици. Моята баба Керекица разказваше, че когато са жънели на полето са усетили миризмата на гореното село Булгаркьой. Трябвало да е било 12 юли 1913 година, когато жънели по нивите и пеели, камбаната забила тревожно. Мълвата се разнесла по нива и къщи, настанала голяма олелия. „Булгаркьой гори! Бягайте! Турчинът идва! В Еляково попа е заклан, а попадята се хвърлила в кладенеца“. Оставят сърпа и паламарката и тръгват да бягат. Оставят всичко, нали много пъти са бягали. Крили са се в лозята, където са заравяли златните си наниз. Оставили са дом, покъщнина, мелници, животни, злато, документи. Но този път било различно, пътят бил дълъг, тежък и последен. Минават по моста на Узункюпрю с 90 свода. Часове обикалят Одринската крепост докато излязат извън чертите на града и стигнат навътре в България. Тогава нашата баба Керекица едва ли е предполагала, че ще се установи да живее около Свиленград. Те са бягали като подгонени диви животни през вечерта, почивали

са само колкото да отпочинат воловете, които теглели каруците. Палели огън, колкото да стоплят вода и да направят някаква „каша“ за ядене от малкото брашно, което са успели да вземат със себе си. На децата казвали: „тихо, да не ни чуят турците, че ще ни заколят“. Преживели са неописуеми трудности и лишения. Били са насилствено тормозени, както от официалната турска власт, така и от турското население и ба-

шибозука. Баба ми Керекица казваше: „Когато назад се обърнем Булгаркьой още гореше. Пушекът на горящо човешко месо страшно миришеше“.

Лея Дори от Атолово и днес разказва, че мъжете от нашите родове са били горди и смели. При една среща с турски конници, които са искали да пресекат колоната от каруци и хора, мъжете смело са застанали отпред и не са позволили да бъдат разделени. Не са допускали да ги изнудват и да ги гаврят с тях. Така голи, боси, жадни, гладни вървят по дългия и тежък път към Стара България. Краката им окървавени и набити с тръни, устата им изприщена от жажда, без храна и в дрипи, в проточени с километри колонии, денем и нощем минават непознати места. Стигнали са до Къзълагач, днешно Елхово. Там отново са претърпели огорчение, този път от българското население. Околийският началник не ги допускал да влязат в селището. На кон размахвал сабя викайки: „Назад, назад!“. Само две жени ги съжалили и им донесли вода. Участиа на бежанец не отминала и околийския – след два дни и той последвал с коня си „убитите“ духом и телом тракийци.

■ Михо Димов Михов (третият от ляво надясно) и роднини, гр. Тополовград

ЕВРОДЕПУТАТЪТ МАРУСЯ ЛЮБЧЕВА

- Вие вече сте депутат в Европейския парламент. Смятате ли, че заедно с другия член на Върховния комитет на СТДБ Евгени Кирилов, ще имате повече възможност да поставите въпроса за тракийци пред по-широка европейска аудитория?

- За мен „Тракийският въпрос“ продължава да е важен и може би това ме мотивира, за да продължа да работя в ЕП, макар и за кратко време. Зная, че въпросът е труден и иска много усилия – не само в ЕП, но и в национален план. Въпросът за имуществените права на тракийските бежанци днес беше поставен отново в Европейския парламент. Използвах възможността по време на дебат в Комисията по външна политика по актуални проблеми на европейската външна политика да го поставя пред Върховния представител на ЕС по въпросите на външните работи г-жа Катрин Аштън. Мотивирах въпроса си със защита правата на човека, като подчертах, че принципно той е свързан с преговорите на ЕС за членството на Турция по главата за правата на човека.

Аз казах: „Въпросът ми се отнася до отношенията с Турция. Подкрепяйки Турция за член на Европейския съюз и имайки предвид преговорите по главата за правата на човека, поставям въпрос, който принципно също е свързан с правата на човека - това е Тракийският въпрос, отнасящ се до имуществените права на тракийските бежанци. Този въпрос беше включен в резолюция на ЕП през 2008 година. Считате ли, че трябва да се проследи напредъка по нейното изпълнение“.

Г-жа Катрин Аштън отговори, че този въпрос ще се следи в хода на преговорите.

Мога да изразя неудовлетворение от краткия отговор, но смятам, че проблемът не е популярен в ЕС, а вероятно непознат за г-жа Аштън. Считам го обаче за обещание въпросът наистина да се следи и да намери своето решение. Преговорите с Турция ще се възобновят през есента. Има и други механизми, по които може да се търси съдействието на европейските институции и аз ще го направя. Ще поддържам вниманието на комисията по външна политика по този въпрос и съм убедена, че

колкото и да е трудно, той ще има своето положително развитие. Зная, че той зависи и от поведението на българските институции и ще се постарая той да бъде и на тяхното внимание. Слушах изявление на министъра на външните работи Кристиан Вигенин, в което той каза, че ще работи за възстановяване работата на междуведомствената комисия, която беше създадена, но проработи за много кратко време. Вярвам, че съвместните усилия ще бъдат полезни.

- Какви са шансовете Европа да чуе нашия глас, особено след резервираното отношение на Германия към членството на Турция в ЕС?

- В момента ситуацията

ните проблеми, които се обсъдиха там?

- Годишната конференция на ПЕС-Жени беше домакинствана от Обединението на жените социалистки в БСП. Провеждането на конференцията в София беше много ясен знак за подкрепата на жените в България. Казвам общо жените, защото ние действително работим за всички жени, в усилията си да поставяме и търсим решения на проблемите. Мотото на конференцията беше „Жените! Срещу кризата“ Имаше много силни речи, от председателката на ПЕС Жени Зита Гурмай, от председателката на Обединението на жените социалистки Катя Николова и др.

Поставих тракийския въпрос в Брюксел

в Турция не е благоприятна. Мисля, че всички следят процесите там със загриженост. Има и проблеми в преговорите на Турция с ЕС, за момента те са прекратени. Осъждат се процесите на насилие над гражданите, но се държи преговорите да продължат и това ще стане, както казах през есента. Днес г-жа Катрин Аштън каза, че мястото на Турция е в ЕС, разбира се ако изпълни всички критерии. За нас, освен всичко останало, е много важно на границата ни да е спокойно, ние сме съседни не може да ни е безразлично какво с случва там. Нарушаването на правата на гражданите е опасна тенденция. Тя трябва да спре. Аз мисля, че Европа в лицето на ЕП и на ЕК вече е чула нашия глас, въпрос е да го разбере, проблемът да стане понятен за нея. Процесите са достатъчно сложни, за да ги обвързваме по този начин, но смятам, че с разясняване на проблема, с намиране на поддръжници, можем да вървим напред.

- Наскоро в столицата се състоя конференция на жените-социалистки в ПЕС. Какви бяха основ-

ПЕС жени избра да даде старт на кампанията за равното заплащане именно тук, в София, по време на Годишната конференция с много интересни послания не само към жените, а към обществото като цяло.

- Жените са най-големите жертви на кризата, съгласна ли сте с подобно заключение?

- Няма как да не съглася с констатацията. Ние отдавна работим по този въпрос и събираме данни. Жените не са първите жертви на кризата, но са най-големите жертви, може би без да го осъзнават. Няколко са акцентите на влиянието на кризата върху жените – безработица, неравно заплащане, все по-малко жени в управлението и в процесите на вземане на решения. На конференцията се изнесоха много данни за жените и влиянието на кризата върху тях. У нас разликата в процента на безработните между жените и мъжете не е голяма, освен това процентът е малко по-висок за мъжете. Много хора мислят, че това изобщо не е проблем на жените. Но съвсем не е така. Защото първо жените са доста по-

обезкуражени от мъжете и не всички се регистрират като безработни, второ, една част от жените работят без трудови договори или на някакво намалено работно време, или се осигуряват на минималната работна заплата, т.е. формално те не са безработни, но според мен са „работещи безработни“. Има и друг проблем – проблемът с равното заплащане за равен труд. За него също много хора мислят, че не съществува. И тук не са прави. Той съществува. Тук не става въпрос за това, че например един учител мъж и една учителка жена в еднакви позиции получават различни заплати. Става въпрос за неравно третиране и назначаване на неравни, но близки позиции, които позволяват различно заплащане. Вторият сериозен проблем, свързан с равното заплащане е фактът, че жените по принцип доминират в сектори, които са по-ниско платени и така по принцип получават по-малко. Освен това, тук се поставят и задълженията на жените към децата, към семейството, към възрастните хора – т.е. работата у дома, която ни-

кой не счита за труд. Събра-но заедно това прави 59 дни в годината жените работят безплатно. Няма как да не се приемат фактите.

- Как виждате засилването на мястото и ролята в обществото на тракийското движение? До колко то може и трябва да се ангажира и с обществено-социални проблеми?

- Тракийската организация е най-голямата неправителствена организация. Много пъти съм казвала, че тя е създала модел, по който работи гражданското общество. Разбира се, че тя има сериозно място в обществото – тя е свързана не само с историята, тя е и една съвременна организация, която живее с проблемите на обществото. В същото време тя иска обществото да признае проблемите на нейните членове. Всяка гражданска структура по презумпция се занимава с обществено социални проблеми. Тракийската организация – също. В организацията се провеждат не само културно-масови мероприятия, в които се вписва културно-историческата памет на

тракийци. Много събития, свързани със съвременните обществени процеси също намират място – дискусии, семинари, правят се опити да се работи по проекти със съвременно звучене. Обществените проблеми рефлектират и в Тракийската организация – тя не е изолирана от процесите. Още повече, че голяма част от членовете на организацията са в активна работеща и пенсионна възраст и за тях действително е някакъв стереотип да бъдат активни и в обществено-социалните въпроси. Тракийци се вълнуват от всичко – кой управлява, как управлява, тревожат се от нарастващата безработица, от ниския стандарт, от високите цени, живеят с проблемите на районите си, безпокоят се за влошената околна среда.

През последните години се забелязва малко по-голям интерес от млади потомци на тракийски бежанци да се включват в организацията. Така и проблемите, по които работят организациите ни, се разширяват. Това определено създава връзка между поколенията и трябва да се подкрепя.

АНСАМБЪЛ „КИТНА ТРАКИЯ“- ВТОРИ НА МЕЖДУНАРОДЕН ФЕСТИВАЛ

АНЕТА КУТЕЛОВА

Ансамбълът за народни песни и танци „Китна Тракия“ при Тракийското дружество „Георги Сапунаров“ спечели второ място на международен фестивал в Текирдаг, Турция.

15-минутната изява на хасковските изпълнители взриви сцената на спортна зала „Исмет Инюню“ в морския град на южната ни съседка. Фолклорната международна надпревара трябваше да се проведе в амфитеатъра край морето, който има над 3 хиляди места, но поради лошите климатични условия мястото бе променено.

Българският танцов състав бе ръководен от хореографа Иван Иванов, диригент на хора при ансамбъла бе Стефка Младенова. Поради лични ангажименти главният художествен ръководител Руско Русев не можа да присъства на блестящата изява в Турция. Хористките изпълниха популярната „А бре, юначе“.

Оценяващите от южната ни съседка класираха българските хористи, музиканти и танцьори на първо място, за „най-добър костюм“.

Лично кметът на Текирдаг Адем Далгъч награди „Китна Тракия“ за отличното представяне. На делова среща в кметството на Текирдаг председателят на хасковското тракийско дружество - Кирил Сарджев благодари на градоначалника за топлото посрещане. Двамата си пожелаха и в бъдеще да

запазят добрите отношения помежду си и да работят в посока на побратимяване.

Първи в надпреварата бе класиран съставът от Мексико, който впечатли многочисленото жури с латиноамерикански ритми, а така също и с атрактивни костюми.

49-ия фестивал, съпътстващ традиционния Празник на черешата, обикновено се отбелязва в седмицата 12-16 юни. Всяка година градът на брега на Мраморно море събира хиляди любители на фолклора от целия свят. За празничните дни домакините канят министри, депутати, представители на дипломатически мисии. За мероприятиято имаше представители от над 10 държави - Турция, Южна Корея, Косово, Германия, Унгария, Мексико и др. От българска страна, освен хасковският ансамбъл, имаше група и от Благоевград. Черешите, които са символ на Текирдаг, се предлагаха по улици, заведенията, та дори и в представителните институции.

Ден по-рано хасковските певци, танцьори и музиканти пък развиха българския флаг по време на тържествения парад по главната улица на Текирдаг. В зрелищното дефиле, в което се включиха всички състави от 10-те държави, събра над 50 000 зрители от всички възрасти. Мегапарадът бе посрещнат с овации от местни жители и гости.

Битката за т.нар. помаци в Западна Тракия

ГЕОРГИ КУЛОВ

Гърция губи битката за т.нар. помаци в Западна Тракия, въпреки дългогодишните си усилия да ги представи за отделен етнос с елинско потекло. В Ксантийско и Гюмюрджинско все повече българорезични мюсюлмани се определят като турци. Десетилетия наред т.нар. помаци са забравени от бога. Населените от тях места са най-бедните в южната ни съседка. В годините на студената война Гърция се страхува от евентуално българско влияние върху тях. През 1996 г. съседите залагат на нова политическа стратегия. Атина ги определя като помашки етнос, насърчава използването на гръцката азбука и съставянето на речници и буквари на т. нар. помашки език. В Комоти-ни започва да излиза вестник „Загалиса“. През последните четири години в Ксанти частният телевизионен Канал 6 излъчва емисия на „помашки език“. Създава се Помашки културен център.

Според гръцките власти в Егейска Тракия и южните склонове на родопите живеят 30 000 „помаци“.

Усилията на официална Атина да спечели на своя страна българорезичните мюсюлмани и да ги противопостави на турското население среща съпротивата на мю-

сюлманското духовенство. Непризнатият от гръцките власти главен мюфтия Ахмет Мете е категоричен, че помашки етнос не съществува. Виждат всички надписите по надгробията и по джамиите са на турски. Всички мюсюлмани тук са турци. Питайте хората в Термес и те ще ви кажат същото, разпалено споделя Ахмет Мете. Неговият корен е от Западна Тракия. Има роднини в Смолянско. Признава, че „лафи“ на архаичен език. Като него говорят и много от служителите в мюфтийството.

Мнението на Ахмет Мете се споделя от имам Мухаррем Бодур от Ксанти. Той е категоричен, че помаци в Ксанти няма. Има само турци. Той отрича съществуването на помашки език, както прави и духовният му наставник Мете. Според него обаче съществува един архаичен език, който е само за общуване между хората. Той признава, че гръцките власти са въвели гръцката азбука и се опитват да направят „помашки“ език от български, турски и гръцки думи.

В Канал 6, който излъчва емисии на „помашки“ език се запознаваме със Сами Карабаикоулу. Той работи в държавната гръцка телевизия, но помага като преводач в частната медия. Определя се като „помак“ и казва, че много хора са от

този етнос. Не се нагърбва да каже колко са. В емисиите на телевизията не се говори за „помашки“ етнос. Според собственикът ѝ Костас Канатас тя излъчва за 7000 души, които говорят архаичния местен език. Младите пък ползвали интернет, за да гледат бюлетина. Нашите предавания са предназначени за хора без образование, които не са учили гръцки или турски в училищата, споделя Костас Канатас.

Сами Карабаикоулу заявява, че усилията на гръцките власти да създадат Помашки културен център в Ксанти са се провалили. Хората предпочитат сами да се определят. Обикновено са под влияние на религиозните си предпочитания.

Гърците приемат с неприязан самоопределението на българорезичните им съседи като турци. Чести са надписите със спрейове на публични места, насочени срещу тях. Според жители на Комоти-ни, членове на клуб „Приятели“, Турция стои зад настроеността сред т.нар. помаци. Те дори твърдят, че има заговор за автономна държава, обединяваща мюсюлманите от двете страни на българо-гръцката граница.

Препечатваме статията от кърджалийския вестник „Нов живот“

Равадиново отбелязва век от създаването си

ПЕТА ДИМИТРОВА

Едно от най-красивите и бързо развиващи се села в община Созопол отбелязва тържествено и в присъствието на много приятели и гости 100 години от създаването си.

Първите жители на Равадиново са бежанци от Източна и Западна Тракия през далечната 1913 г. Днес потомците на тракийските бежанци успешно участват и в бързото развитие на Созопол като културен и туристически център на Южното Черноморие.

Равадиново започна тридневните празници, посветени на вековния юбилей и съвпадащи с традиционния народен събор, с откриване на паметник на поета Христо Фотев. Той бе открит от кмета на община Созопол Панайот Рейзи и кмета на с. Равадиново Иван Пазвантов, който създаде традиция най-нежният български поет да бъде честван всяка година. Христо Фотев избра да живее и твори в Равадиново в последните години от живота си и обича и уважението на жителите му направи животът на твореца по-лек, а жителските трудности-по поносими.

Сред гостите бяха депутати и кметове на населени места от община Созопол и община Приморско, близки и приятели на бургаския поет.

Фолклорен концерт събра талантили местни изпълнители, които се надпяха, изпълнявайки най-красивите странджански песни. Танцова формация „Цветница“ направи празника по-пъстър и по-цветен, а концертите с участието на ВИГ „Лотос“, Поли Паскова и Здравко Мандаджиев събраха в центъра на селото стотици жители и гости. Кметството в с. Равадиново организира и редица спортни празнични прояви-футболен турнир и спортни състезания, в които взеха участие спортисти от Равадиново, от населените места в общината. Тридневните празници завършиха с народни борби, в които взеха участие най-добрите състезатели от община Созопол и от цялата страна.

България да предприеме спешно мерки

ДОЦ. Д-Р ГЕОРГИ МИТРИНОВ

Сега в Южните Родопи има компактно българорезично мюсюлманско население в Ксантийско, Гюмюрджийско и Софлийско. Бившото Софлийско, а сега Димотишко. Днес в тези три административни единици има съсредоточени може би над 150 българорезични села и махали. Една част от тях активно вече се обезлюдяват, защото процесите от двете страни на границата, от българска и от гръцка, са почти едни и същи що се отнася до икономическия просперитет на това население – там няма поминък. Запознах се с много хора, водихме най-различни разговори.

Аз съм бил в села, в които като влезете в едно кафене, все едно е кръчма в България. Цялото отрупано със снимки на войводи, на Гоце Делчев, на кой ли не и това селце някъде в затънт район на Северна Гърция е останало, оцеляло наше население и никой не знае в България за него.

Съвременното състояние на малцинството, ако може така да се определи то, трябва да ви кажа, че общото впечатление е, че е много негативно що се отнася до българското. България просто не съществува в сърцата на тези хора.

Според мен турцизацията е отишла толкова напред, че ако България не предприеме спешно никакви мерки, някакво културно общуване за отваряне на границата, въпреки че вече има местни събори на села, които са разбити по силата на политически последиствия, войни и т.н. има разделени села от двете страни на границата. Ако не се започне с никакви събори, с някакво активно действие от наша страна... Тези села дори искат да имат и предаване по радиото на български език, но на разбираем за тях диалект. От пет години се мъчим да субсидираме нещо подобно тук, но на никого не му се занимава с този въпрос. По телевизионните канали какво тече – има кич-фолкове, има кучеци, но нещо българско, народно трудно пробива.

ДИМО КАРАБЕЛОВ

Над 90 колективи и индивидуални изпълнители от тракийски и пенсионерски клубове и читалища от Бургас и региона участваха на 29 юни т.г. в XVI Регионален фолклорен тракийски събор „Бургаски минерални бани“, организиран от Съюза на тракийските дружества в България, Тракийско дружество „Екзарх Антим Първи“ Бургас и кметството кв. Ветрен, както и с любезното съдействие на Община Бургас. Съборът се посвещава на 110-годишнината от Илинденско-Преображенското въстание.

В рамките на събора се проведе и IX конкурс „Млади изпълнители на странджански народни песни“. За приза „Георги Павлов“ се състезаваха над 30 деца от 10 до 18 годишна възраст, които показаха завидно майсторство при изпълнението на странджанските народни песни и демонстрираха огромно желание да продължат наследеното песенно творчество, за да го има и след нас.

Скъп гост на събора беше и Милен Люцканов – зам. председател на СТДБ, който предаде на всички специалните поздравии от Красимир Преманов – Председател на СТДБ и поздравии участниците и присъстващите.

Всички изпълнители – малки и големи, бяха оценявани от компетентно жури с председател проф. д-р Стефан Чапкънов и членове народните певци Калинка

ОТЗВУК ОТ ТРАКИЙСКИЯ СЪБОР В БУРГАС

фолклорна формация „Перуника“ – Бургас и трета отиде при фолклорна група с. Извор.

При индивидуалните изпълнители първа награда заслужи Донка Грудева от с. Извор, община Бургас, второ място за Стефан Сираков от Бургас и трета се нареди Йорданка Ялъмова – Бургас.

За отбелязване е и организирания фолклорен концерт в Летния театър

на 28 юни вечерта, винаги по традиция предхождащ събора „Бургаски минерални бани“. В него участваха почетните граждани на Бургас, тракийските и странджански народни певци Калинка Згурова, Манол Михайлов и Милка Андреева. В концерта участваха и техни ученици. Програмата беше изпъстрена с участието на детска танцова формация „Младост“ и други малки изпълнители на народни песни и инструменти.

Изпълненията на концерта, събора и конкурса бяха съпроводжани от оркестър „Жарава“ – Бургас.

Згурова и Манол Михайлов

В този вълнуващ празник на песента и таланта приз „Георги Павлов“ спечели Даниела Веселинова Тодорова 14-годишна ученичка от СОУ „Димчо Дебелянов“ – Бургас.

Тя очарова публиката и впечатли журито с прекрасното изпълнение на песните „Страти на Ангелак думаше“ и „Любили се двама млади“ от репертоара на колоса на странджанската песен – Георги Павлов.

По възрастови групи най-добре се представиха: до 10 г – Дара Ибришимова от Общински детски комплекс – Бургас, Магдалена Манолова от ОДК и Павел Димов от Детска фолклорна формация при Тракийско дружество „Екзарх Антим Първи“ – Бургас. До 14 г на първо място е Димитър Михнев от СОУ „Димчо Дебелянов“ – Бургас, на второ място е Ралица Бинева от ОДК – Бургас и на трето – Станислава

Василева от СОУ „Димчо Дебелянов“. Във възрастова група до 18 години – първа награда бе за Георги Кръстев, втора – за Михаела Йоргова и трета за Мария Дойчева, и тримата от СОУ „Димчо Дебелянов“.

С нетърпение се очакваше и класирането на колективите и индивидуалните изпълнители от клубовете и читалищата.

При фолклорните колективи първа награда бе присъдена на фолклорна група „Ветренски славеи“ от кв. Ветрен, Бургас.

Втора награда получи

Тракийци от Казанлък гостуваха на Айтос

ДИМИТЪР ОШАВКОВ

Фолклорен състав от дружество „Тракия – Казанлък“ взе участие в юбилейното 45-то издание на традиционните фолклорни празници „Славееви нощи Айтос 2013“.

Гостите от Казанлък, водени от председателката на тракийското дружество Костадинка Димитрова, бяха посрещнати по стар български обичай с питка и сол в двора на Архитектурно-етнографски комплекс „Генгер“, съхранил

бита на стария Айтос. В задушевен разговор гостите се запознаха с историята на древното селище Аетос, забележителностите и поминъка на днешния град.

Размениха се скромни подаръци. От името на дружество „Тракия“ К. Димитрова дари на домакините от Тракийско дружество „Петър Киприлов“ Айтос книгите: „Съзидателят“ – издание на СТДБ, за личността и делото на Костадин Карамитрев – един от главните инициатори за въз-

раждането на организираното тракийско движение у нас: „Низ ужаса на пламъците“ с автор Н. Шумарев и с родолюбивото съпричастие на К. Димитрова и други; юбилейното издание 110 години „Празници на розата 2013“ – Казанлък.

С особен интерес домакини и гости разгледаха експозициите на етнографски комплекс „Генгер“. В прохладното юнско

утро те пое заедно по Алеята на здравето, огласяна от хоровата песен на слевеите и ромона на „Славеева река“.

На красивата естрада пред множеството зрители и участници в надпяването вече течеше конкурсната програма на „Славееви нощи“.

Фолклорната група от Казанлък поднесе на журито три песни, тематично свързани с юби-

лейните годишнини на тракийци. Гостите създадоха празнично настроение и същевременно се насладиха на красотата на българските гласове и багрите на автентичните народни носии от региона и страната.

На изпроводяк тракийци от Казанлък поканиха айтосци да им гостуват на Празника на розата. Поканата беше приета с благодарност.

Среща на кметове от РАО „Тракия“

Разширено заседание на Управителния съвет и работна среща на кметовете от РАО „Тракия“ се проведе на 28 юни 2013 г. в Тополовград. Освен кметове и общински служители, присъстваха и представители на Съюза на тракийските дружества в България, който е асоцииран член на РАО „Тракия“.

По традиция срещата започна с представяне на общината-домакин. Веселин Камашиков, заместник-кмет на Тополовград разказа за социално-икономическото развитие, култура, традиции и проектите, които

се реализират в момента. Основен акцент на дискусиите бе недостигът на финансови средства на общините, което води от една страна до липса на средства за съфинансиране на проекти, а от друга – до невъзможност за осигуряване на достатъчно и качествени услуги на гражданите. Коментирани бяха несъвършенствата на сега действащата система за разпределение на изравнителната субсидия, както и реалната опасност средствата по фонд ФЛАГ да бъдат изчерпани до септември.

Представителите на

местните власти за пореден път заявиха необходимостта от нови източници на собствени приходи, които да намалят зависимостта на общините от държавна финансова подкрепа. Отчетени бяха и слабости в сега действащите програми за финансиране.

Тези въпроси ще бъдат поставени на представители на централната власт, които се очаква да вземат участие на заседание на Управителния съвет на 27 септември в Карнобат.

Дискутирана бе и актуалната новина от

Брюксел, че за разлика от други страни, на България е отказана възможността да използва неусвоените средства чрез удължаване на крайния срок. Причината – срокът за предоговаряне е изтекъл през месец февруари.

Следващата работна среща на кметовете от РАО „ТракияЕ“ ще се проведе на 5 юли в Първомай, където с представители на Европейската банка за възстановяване и развитие ще се търсят начини за т.нар. „мостово финансиране“, най-вече за дейности по оперативните програми.

В ТУРЦИЯ

Управляващата партия в Турция ще разследва събитията в парка „Гези“

Управляващата Партия на справедливостта и развитието реши да извърши пълно разследване на събитията в парка „Гези“ и на площад „Таксим“ в Истанбул на фона на поредните размирици в столицата Анкара и продължаващите арести.

Предвидено е сформирането на специална група от депутати, учени и представители на медиите, която да разследва началото на протестите, които заляха цялата страна и се насочиха срещу правителството на Ердоган.

Обстановката в Истанбул вече е по-спокойна, но в Анкара продължават ексцесиите. Там полицията отново е използвала слъзотворен газ за разпръскването на демонстранти и е разчистила издигнатите барикади.

Като цяло броят на протестиращите намалява, но гражданите са много активни

Туитър и Фейсбук отказаха да съдействат на Анкара

в социалните мрежи, където обсъждат какви промени са необходими.

Туитър и Фейсбук са отказали да споделят данни с правителството, като са отклонили предложенията за сътрудничество, направени от турския министър на съобщенията Бинали Йълдъръм.

Министърът заяви, че социалната мрежа Туитър е отказала на турските власти да сътрудничи в разследване на участието на социалните мрежи в протестите за парка „Гези“ в Истанбул.

Фейсбук бе принудена да направи изявление след думите на министъра, че тази

социална медия „отдавна работи хармонично с турските власти“, заявявайки, че не е споделяла данни с турската държава.

Изпълнителният директор на Туитър Дик Костоло също направи изявление по повод туитовите на турските потребители на мрежата, която премиерът Реджеп Тайип Ердоган нарече „напаст“ и „върха на лъжата“. Костоло подчерта в изказване пред института Брукингс, че Туитър не влиза в ролята на редактор на своите потребители, а осигурява възможност на хората да видят и усетят какво смятат онези около тях, съобщи ветник

„Хюриет“.

В същото време Съветът на мъдреците на Турция връчи на премиера Реджеп Тайип Ердоган изготвените доклади за обстановката в страната и процеса на решаване на кюрдския проблем.

„Процесът за мирно решаване на кюрдския въпрос върви, но не с това темпо, с което се очакваше да бъде на този етап“, заяви един от участниците в делегацията на Групата на мъдреците професор Фуат Кейман от университета Сабанджъ в Истанбул.

Проф. Кейман посочи, че предстои трудно лято пред Турция, като коментира обаче, че въпреки трудностите, които са установили при срещите и разговорите с населението в различните области на страната, се „налага впечатлението, че обществото е готово за ре-

шаване на проблема“.

„Хората искат да спре въоръжената борба, да няма повече оръжия и смърт“, подчерта той.

Делегацията на мъдреците включва 76 известни общественици, академици, интелектуалци, актьори, които бяха разпратени из цяла Турция, за да разясняват процеса на

мирно решаване на кюрдския проблем и да сондират мнения с населението в различни области.

Четириима от участниците в делегацията се оттеглиха в знак на протест срещу действията на правителството при потушаването на протестите за парка „Гези“.

Началото на процеса на мирно решаване на кюрдския проблем бе поставено през март, когато турското правителство започна преговори с лидера на ПКК Абдуллах Йоджалан, по чийто призив ПКК започна да се изтегля от Турция.

Мъдреците изтъкнаха необходимостта от приемането на нова конституция за решаването на проблема, в която да бъдат гарантирани гражданските свободи и да бъде задълбочена демокрацията.

КОАЛИЦИЈАТА НА МЕРКЕЛ ПРОТИВ ЧЛЕНСТВОТО НА ТУРЦИЯ В ЕС

Управляващият в Германия консервативен блок на канцлера Ангела Меркел потвърди, че е против присъединяването на Турция към Европейския съюз.

Християндемократическият съюз на Меркел и неговата сестринска партия в Бавария, Християнсоциалният съюз се аргументират в предизборната си програма за парламентарните избори в Германия на 22 септември, че Анкара не изпълнява условията за членство, съобщи Асошиейтед прес.

Платформата, която бе одобрена преди ден, призовава за задълбочаване на отношенията и за „близо стратегическо сътрудничество“ между Турция и Европейския съюз.

ЕС ще бъде „претоварен“, ако Анкара се присъедини, смятат обаче ХДС и ХСС.

Програмата бе представена в момент, когато турските власти са наблюдавани внимателно от международната общност, която ги критикува за прекомерна употреба на сила срещу антиправителствените демонстранти.

Меркел се е обявявала преди за мъгаво формулираното „привилегировано партньорство“ между ЕС и Турция. Тя обаче обяви вчера, че се е отказала от тази цел, защото самата Анкара не се стреми към нея.

Преди седмица турският посланик в Берлин бе призован от германския външен министър Гидо Вестервел. Повод беше изказването на турския министър по европейските въпроси Егемен Багъш, който заяви, че „ако Меркел търси вътрешен политически материал за изборите си, този материал не трябва да е за Турция. Ако Меркел прави това, тя ще разбере, че „тези, които си играят с Турция не свършват добре“.

В програмата си за изборите през септември Християндемократическата партия на Меркел подчертава, че иска по-дълбоки връзки заради „стратегическото и икономическото значение на Турция за Европа“. Партията обаче потвърждава, че отхвърля пълното членство на Турция.

Турски ученици на съд за клеветата срещу Ердоган

В провинция Бурса (Северозападна Турция) 12 непълнолетни гимназиални ученици са изправени пред съда по прокурорски обвинения за клеветата срещу премиера Реджеп Тайип Ердоган, предаде информационната агенция Догу хабер ажанс (ДХА). Делата срещу тях са заведени от местната прокуратура с искане за налагане на наказания до две години затвор.

След приключване на първото съдебно заседание в знак на протест пред Съдебната палата в Бурса се събраха много съученици на обвиняемите и от тяхно име 18-годишната Емине Акбаба декларира: „Нека никога да не си прави илюзии; дошлите тук в знак на солидарност

гимназисти няма да се преклонят и да се оттеглят от протеста“, цитира агенция „Фокус“.

Историята на задържането, прокурорските обвинения и изправянето пред съда на 12-те ученици в Бурса е много показателна, посочва агенцията.

На 25 март тази година протестира-

щи младежи в Бурса, самоопределящи се като „Група за надежда на гимназиалната младеж“, се събират на протест пред сградата на местното ръководство на управляващата Партия на справедливостта и развитието (ПСР). Скандират лозунги, като „Безплатно образование“ и „Влизане в университетите – без приемни изпити“.

По време на протеста обаче част от младежите започват да издигат и лозунги, „уронващи престижа на премиера Реджеп Тайип Ердоган“. Полицията веднага се намесва, разпръсква протестиращите и започва разследване срещу общо 17 младежи, от които 12 са непълнолетни.

В резултат на прокурорското разследване тези 12 непълнолетни са изправени пред Първи състав на Съда за деца, а останалите 5 младежи – пред Трети състав на Гражданския съд по обвинения за „клеветата срещу министър-председателя“ и за „провеждане на незаконна демонстрация“, с искане за налагане на наказания – затвор със срок до 2 години.

Младежка безработица: рецептите на европейските страни

Изправени пред безработицата, която засяга средно 24,4 % от младите европейци, страните членки отдават предпочитание към различни механизми за справяне с проблема: чиракуване, финансови стимули за работодателите, обучение и други.

Шампионите на чиракуването

Германия (7,5 % - 4 %). Младежите имат право още от 15-годишна възраст на минимални доходи, броят на младите безработни е намалял два пъти от 2005 година. Първото обяснение е много слабата раждаемост: младите, които навлизат на трудовия пазар, намират по-лесно място. До такава степен, че страната изпитва недостиг на чираци. Чиракуването - 1,5 милиона младежи - е основният път (60 %) към работното място. То може да започне на 16 години, за три години, в 344 професии. Само че част, която не е пренебрежима от младе-

жите, напускат училище без диплома или квалификация.

Привържениците на „младежките гаранции“

Финландия (19,9 % - 8,2 %). Обявена през 1996 година след пик на младежката безработица, достигнала 34 %, програмата „младежки гаранции“ поема индивидуално всички граждани на страната на възраст под 25 години (под 30 години за току-що дипломираните се) още щом се запишат в бюрата като безработни или три месеца след излизането им от образователната система. За младите имигранти акцентът е овладяването на финландския език. Програмата (60 милиона евро годишно) се изпълнява под ръководството на министерството на образованието, а за всеки индивидуален случай отговорност носят местните колективи в над 200 центрове. Според правителството тя е успешна за 80 % от младежите.

Специфичните отговори на кризата

Португалия (42,5 - 17,8). Планът „Младежки устрем“ бе обявен преди година и започна да се прилага

с цел да се помогне на 90 000 младежи да си намерят работа или да започнат стаж. Само че от него се възползваха едва 12 000 кандидати и правителството информира намаляване наполовина на механизмите за

подпомагане до частично или пълно освобождаване от вноски на работодателите и субсидиране на стажове от 80 до 100 %. Правителството си дава една година, за да подпомогне 120 000 младежи.

Лидерът на ПАСОК става вицепремиер

Гръцкият премиер Антонис Самарас обявя промените в кабинета си, два дни след като малката партия Демократична левица напусна управляващата коалиция в знак на протест срещу неочакваното закриване на обществената радиотелевизионна компания ЕРТ.

След промените финансовият министър Янис Стурнарас запазва поста си. Министър на външните работи и вицепремиер става Евангелос Венизелос, лидер на партията на гръцките социалисти ПАСОК, която е единственият партньор на Самарас в кабинета.

Досегашният министър на външните работи Димитрис Аврамопулос става министър на отбраната.

Създадено е ново министерство на инфраструктурата и транспорта, като за негов ръководител е назначен

Михалис Хрисохидис от ПАСОК. Кириаκος Мицотакис е назначен за министър на административната реформа на мястото на подалия оставка Антонис Манитакис.

Бившият заместник-министър на външните работи Хараламбос Атанасиоу пък е назначен за министър на правосъдието на мястото на подалия оставка Антонис Рукопатис. За министър на околната среда и енергетиката е назначен Йоанис Маниатис.

Едва няколко часа след като бе формирано, в новото правителство на Гърция бе подадена първата оставка.

Депутатът от управляващата партия „Нова демокрация“ София Вултепси се отказа от поста си на заместник-министър на здравеопазването и ще бъде заменена от депутатата Зета Макри.

Младежите в СТДБ готвят конференция

На 22 юни в Дома на СТДБ в столицата се проведе национална работна среща на младежки организации, членове на съюза. Повод за нея стана едно писмо от Димитровград, чийто подател Десислава Костова настоява да се активизират тракийските младежи и да започнат да водят много по интензивен организационен живот. Ръководството на съюза може да подкрепи инициативите на младежите, но не може да ги провежда. Те трябва да повярват в собствените си възможности и сили, каза в началото на срещата председателят на СТДБ Красимир Премянов. Тошко Ангелов от Бургаското младежко дружество напомни, че последният конгрес на Младежкия тракийски съюз е бил през далечната 2005 г., а днес са необходими нови решения и нови подходи, ако искаме да привлечем младежи-

те към тракийската кауза. Младите хора единодушно решиха новата конференция, на която да се избере и ново ръководство на младежкия съюз, да се състои на 19 октомври в Бургас. На всеки пет члена на тракийските дружества до 40 г. ще се избере по един делегат, като целта е всяка друже-

ство, дори и най-малкото, да има поне по един участник в конференцията. Дневният ред на форума включва информация за състоянието на Младежкия съюз, приемане на статут на организацията, избор на ново ръководство и приемане на програма. Информацията за досегашната работа на младежкия съюз

ще изнесе председателят му Димитър Иванов. За подготовка на статута ще работи група начело с Десислава Костова от Димитровград. Предложенията за ново ръководство ще подготвят Тодор Ангелов и Георги Гюзелов от Бургас. Върху програмата ще работи група, начело с Цанко Атанасов от Ст.Загора.

Участниците в срещата се договориха да се видят още веднъж на 31 август, за да уточнят окончателно всички въпроси, свързани с организирането на конференцията.

СТДБ поиска връщане на болницата в Девин

СТДБ се обърна с декларация към премиера Пламен Орешарски, в която се апелира да се намеси и предприеме необходимите нормативни и финансови мерки за възстановяване дейността на болницата в град Девин. В документа, подписан от председателя на СТДБ Красимир Премянов, се казва „Основен приоритет в дейността на Съюза на тракийските дружества в България като най-голямата патриотична гражданска организация, обединяваща близо милион български граждани, е грижата за пълноценното развитие на регионите, където живеят тракийски българи.

Особено важно за нас е да съхраним родовите корени на населението в Родопите, където в последно време се наблюдават опити за дезинтеграция.

Ние сме убедени, че пълноценното функциониране на общините и грижата на държавата към проблемите на местното население са необходимо условие за укрепване на интеграционните процеси.

В тази връзка се обръщаме към Вас с апел да се намесите като предприемете необходимите мерки за възстановяване на дейността на болницата в град Девин.

Честит юбилей!

На 5 юли Михаил Николаев Вълв навършва 60 години. Управителният съвет на дружество „Тракия“ Ямбол, както и членовете на дружеството му честитят юбилея и му пожелават добро здраве, дълголетие, жизнеспособност и все така всеотдайно да работи за издигане авторитета на тракийската организация пред обществеността на град Ямбол и областта.

Тракийци подкрепиха възстановяването на театъра в Смолян

Съюзът на тракийските дружества в България като най-голямата патриотична гражданска организация, която осъзнава своята отговорност пред историята и пред идващите поколения, подкрепи идеята на група изяви-ни интелектуалци за възстановяване на статута „държавен“ на Родопския театър в Смолян.

Във връзка с това Председателят на СТДБ се обърна към министъра на културата Петър Стоянович с писмо, в което апелира за възстановяване на театъра като средище на духовност и патриотизъм, така необходими за съхраняването на родовия корен на родопчани.

В писмото си Красимир Премянов

подчертава, че този театър е особено скъп за родопските и тракийските българи, защото носи името на големия патриот и творец Николай Хайтов. Той възроди за нов живот българския национален герой Капитан Петко Войвода, който е знаме и символ на родолюбивата дейност на тракийци.

Красимир Премянов се срещна с председателя на БАН

На 25 юни се проведе работна среща между председателите на СТДБ Кр. Премянов и на БАН-акад. Стефан Воденичаров. На срещата присъстваха н.с. д-р Вана Стоянова – секретар на Тракийския научен институт и член кор. Свет-

лана Куюмджиева – съветник по хуманитарните и обществени въпроси в БАН.

По време на срещата бе дискутирана възможността за съвместна работа по издаването на енциклопедия „Тракия“. Двете страни изразиха готовност да

осъществят многотомното съвместно издание. Предварителната подготовка на план-програмата за издаването на енциклопедията бе възложено на работна група от ТНИ и БАН, която до средата на юли трябва да я представи за съгла-

суване с ръководителите на двете институции.

Представители от СТДБ и ТНИ ще имат допълнителни срещи - разговори с представители на БАН за уточняване на финансирането и стартирането на проекта.

Честито!

Централното ръководство на СТДБ и редакцията на в. „Тракия“ поздравяват най-сърдечно рождениците на съюза:

Михаил Николаев Вълв-Ямбол	5.7.1953 г.
Златка Динкова Чолакова-Хасково	8.7.
Маруся Иванова Любчева-Бургас	20.7.
Маргарит Тодоров Петров-Харманли	25.7.1955г.
Верка Борисова Секулова-София	27.7.

В брой 12 е допусната грешка в името на служебния премиер Марин Райков. Редакцията се извинява за грешката.

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А Печат: Алианс Медиапринт

Абонирайте се!

Каталожен
номер

759

Издава: Централното ръководство

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Никола Инджов и Тодор Корусев; Главен редактор: Соня АНГЕЛОВА;
e-mail: vestrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел.02/986 71 26; факс:02/987 57 53

КОРЕСПОНДЕНТИ: Михаил ЖЕЛЯЗКОВ (Бургас) - 056/86 16 76; Веселина АЛЕКСИЕВА (Варна) - 0888 89 59 27; Наско ТОДОРОВ - 0878 83 39 92; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) - 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) - 02/884 25 59; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) - 044/62 48 53; Виолета ФИЛИПОВА (Смолян) - 0301/63 008; Златка МИХАЙЛОВА (Хасково) - 038/632 060; Маргарита НАЧКОВА (Шумен) - 054/86 99 52; Мария ИВАНОВА (Ямбол) - 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

ПРОФ. Д-Р ГЕОРГИ ЯНКОВ

Откъс от новата му книга „Историята на село Ефрем“

Българите от Беломорска или Западна Тракия, които се заселват в с. Ефрем през 1923-1925 г. и през следващите години, са най-вече от с. Сачанли, Гюмюрджинско, но има отделни семейства от с. Доган Хисар Дедеагачко, с. Пишманкьой, с. Голям Дервент и др.

Село Сачанли се намирало в Беломорска Тракия, западно от връх Шипка, висок 1044 м. Самият връх е бил в Сачанлийската мерия. Селото е било планинско, разположено на около 700 м надморска височина. По време на османското владичество е било включено в Гюмюрджинска каза и Гюмюрджински санджак, Одрински вилает, а след Освобождението на България за известно време в Димотишка околия и окръг. В религиозно отношение селото е било включено в Маронийската или Гюмюрджинска епархия.

Според всички статистики и преброявания с. Сачанли се сочи като най-голямото българско село в Гюмюрджинско. Статистическите данни от

Село Сачанли охранявало пощата и хазната

■ Гробищата, зад тях местността Ляската и сачанлийската река

съгласно съществуващите ферми да не плащат данъци. По-късно след отпадането на дервентджийската служба селото е било обложено с данъци.

С дервентджийския характер на селото д-р Илия Славков свързва и произхода на името на селото. Първоначално на мястото, където е било село Сачанли, е била изградена временна сградасачак, навес. Под този навес охраната на пощата ношува и храни конете си. Според преданието обири карат османските власти да заселят 12 души българи от махалата Сечището в местността Сачака, за да охраняват проходаразстоянието от 20-25 км., от Сачанлийския сводест мост, Белите пътища, Друмът през връх Молласана до Голям и Малък конак, близо до връх Шипка. Тези 12 души отговоряли с „главите си“, ако станел обир на хазната. По-късно бива изграден ханът-мензил, пътна станция, който е запазен до разоряването на селото през 1913 г.

Именно около сачака и построения по-късно хан се концентрира населението на пръснатите околни малки махали – Селището, Райково село, Къой ери, Юртя и др. Как е станало това, дали принудително или по други причини, не е известно. Но резултатът е създаване на едно от най-големите български села в Гюмюрджинския край.

Снимките са от книгата на Д. Шалапатов „Българските християнски селища в Западна Тракия“.

■ Хорището и над него Горната махала

1867 г. за християнското население в Маронийска епархия показват, че в селото е имало 250 къщи и е най-голямото християнско село в епархията. Според тази статистика прочутата Марония има 200 къщи, а другото голямо село в Беломорска Тракия-Дуганхисар наброява 220 къщи.

През следващите десетилетия населението на селото бързо нараства. Според статистиката на Петко Рачев Славейков, поместена във в. „Македония“ през 1876 г., село Сачанли има 250 къщи и наравно с Марония е най-голямото село в Гюмюрджинско. Според данни, публикувани в цариградския вестник „Ориенталски куриер“ от 1878 г. селото е имало 300 къщи. В турско вилаетско саламне на Одринския вилает от 1893 г. се констатира, че с. Сачанли има 387 къщи, а през 1898 г.-400.

Според доклад на Главния учител Георги Попанастасов през 1906 г. с. Сачанли има 400 къщи и 2 000 жители, всички българи, и е най-старото в Гюмюрджинския край.

.....

Имах възможността сам да се уверя, че Сачанли е

било може би най-голямото българско село в Гюмюрджинска Тракия. Пиша „е било“, тъй като е опожарено и разорено по време на турската реокупация през 1913 г. и след това не е възстановено. Израснал съм с разказите на майка ми за борбите и трагичната история на тракийските българи и конкретно на сачанлийци. Това ме подтикна при първата откриване се възможност да посетя землището на селото през 1991 г. с помощта на двама мои бивши гръцки студенти от Александропули.

Бях първият български гражданин, потомък на тракийските българи бежанци, който от десетилетия затворени граници посещава селището. На моите въпроси в Александропули и в Комотини как да стигнем до с. Сачанли, запитаните гръци вдигаха рамене, такова село в Западна Тракия според тях няма. Не помогна и споменаването на гръцкото му име Понтики. След 1920 г., когато Западна Тракия е окупирана от Гърция, селото макар и разорено е наречено от гръцките власти Понтики, дословен превод

на турското сичан-мишка.

Наложи се да се ориентирам сам. Знаех, че селото се е намирало на около 40 км. североизточно от Гюмюрджина и на около 50 км. северно от Дедеагач и че било включено в община Шапчи. И най-важното-знаех, че селото се намирало на около 4 км. западно от най-високия връх на крайния югоизточен рид на Родопите- връх Шипка. По тези ориентири определих, че трябва да стигнем до с. Нея Санта, отбелязано на картата, недалеч от мястото, където според мен се е намирало Сачанли.

Село Нея Санта е в равнината, но северно от него се издигат планински ридове. Когато стигнахме в селото, на площада намерихме един възрастен грък, около 80 годишен. На въпроса знае ли къде е било някогашното село Сачанли, той отговори, че селото е било изгорено през 1913 г. от турците и ни посочи с бастуна си един черен път, извиващ се по горските склонове, северно от селото. Според него, макар пътят да не е асфалтиран, с лека кола може да се стигне до мястото, къ-

дето е било селото.

Поехме по пътя, посочен ни от възрастния грък. По едно време бяхме настигнати от един джип и от него се провикнаха: Къде отивате? Жълтиците в Сачанли отдавна са изровени!

Въпросът не беше случаен. Когато селото е било нападнато и подпалено, в бързината и създамата се суматоха някои семейства не са успели да вземат дори парите си или пък са ги заровили набързо, вярвайки че ще се върнат. Ние им отговорихме, че родолюбиви мотиви ни движат, но останаме с впечатлението, че твърде скептично посрещнаха нашите обяснения.

След 2-3 км настигнахме един каракачанин, когото качихме в колата. Оказа се, че неговите овце пладнат под един голям орех в центъра на някогашното село Сачанли. След 10-15 мин. пред нас се откриха останките на едно действително голямо село. На много места все още личаха основите на къщите. Село Сачанли е имало няколко махали- „Горната“, „Кършинната“ /средната/, а на юг от нея е била махалата „Пуляната“, на запад от „Пуляната“ и на

юг от хорището се е намирала „Долната махала“

В центъра на някогашното село стърчаха стените, на височина 1-2 м- на църквата „Св. Димитър“, построена през 1844 г. Сачанлийци участват в църковно- националните борби и Сачанли е първото българско селище в Гюмюрджинска околия, което се присъединява към Българската екзархия.

До стърчащите останки на църковните стени личаха основите на училището и ханът-мензил. На север от църквата, училището и хана все още се виждаха очертанията на някогашното хорище- площада, където са ставали не само хора и веселия, но и общоселски събрания за избор на мухтар, ази, писари, пьдари и кехаи.

До хорището сред развалините и останките от разореното село се открояваше нов прекрасен бял параклис. По думите на каракачанина, който познаваше много добре землището на Сачанли, параклисът е бил изграден от един грък от с. Нея Санта в памет на избитите християни от Сачанли през 1913 г. В параклиса имаше кандило и свещи. Личеше, че е добре поддържан. И до днес

■ Пучилев камък